ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ НОМИДАН ХАЛ КИЛУВ КАРОРИ

Чирокчи тумани

2024 йил 28 октябрь

Чироқчи туманлараро иқтисодий судининг судьяси У.Латипов раислигида, судья ёрдамчиси А.Чулиевнинг котиблигида, даъвогар вакили М.Бобоназаров (ишончнома асосида) иштирокида, даъвогар "Чироқчи Кластер" масъулияти чекланган жамиятининг, жавобгар "DASHTUVADA ILG'ORI" фермер хўжалигига нисбатан берган даъво аризаси бўйича ишни "Чироқчи кластер" масъулияти чекланган жамияти биносида очиқ сайёр суд мажлисида кўриб чиқиб, қуйидагиларни

аниклади:

Даъвогар "Чирокчи Кластер" масъулияти чекланган жамияти (бундан буён матнда – даъвогар деб юритилади) судга даъво аризаси билан мурожаат килиб, жавобгар "DASHTUVADA ILG'ORI" фермер хўжалиги (бундан буён матнда – жавобгар деб юритилади) ҳисобидан 32.032.496 сўм асосий қарзни ундиришни сўраган.

Суд мажлиси муҳокамасида иштирок этган даъвогар вакили даъво аризада келтирилган важларни кӱллаб-кувватлаб, жавобгар билан шартнома тузганлигини, шартномага асосан пахта хом-ашёсини етиштириш учун бӱнак тариқасида минерал ӱғит, ёкилғи-мойлаш, уруғлик чигит, терим пуллари, техника хизмати учун пул маблағлари берилганлигини, қабул қилиб олинган маҳсулотлар ҳисоб-фактура билан ҳам ӱз тасдиғини топишини, қарздорлик солиштирма-далолатнома билан тасдиқланганлигини билдириб, даъвони тӱлиқ қаноатлантиришни суради.

Жавобгар ишни кўриш вақти ва жойи тўғрисида тегишли равишда хабардор килинган бўлса-да, суд мажлисига келмади.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 170-моддаларига асосан суд ишни жавобгар вакилининг иштирокисиз кўриб чиқишни лозим топди.

Суд, ишда иштирок этган даъвогар вакилининг тушунтиришларини тинглаб, даъво аризасида келтирилган холатларни иш хужжатлари билан бирга мухокама килиб, куйидаги асосларга кура, даъво талабини каноатлантиришни лозим топди.

Ишдаги хужжатлардан ва суд жараёнида аниқланган холатлардан маълум бўлишича, "Чирокчи Кластер" масъулияти чекланган жамияти (Буюртмачи) ва "DASHTUVADA ILG'ORI" фермер хўжалиги (Хўжалик) ўртасида пахта хом-ашёси ва уруғлик пахта харид қилиш бўйича 2023 йил 6 январда фьючерс шартномаси тузилган.

Тарафлар ўртасида тузилган шартноманинг 1.1-бандига кўра, даъвогар жавобгарни бўнак тарикасида минерал ўғит, ёкилғи-мойлаш, уруғлик чигит, терим пуллари, техника хизмати учун пул маблағлари билан таъминлаш, етиштирилган маҳсулотни қабул қилиб олиш ва уни ҳақини тўлаш, жавобгар эса шартномада белгиланган миқдорда пахта хомашёси маҳсулотни етказиб бериш мажбуриятини олган.

Даъвогар томонидан шартнома шартлари бажарилиб, тегишли ҳисоб-фактуралар асосида жавобгарга бўнак тариқасида маҳсулотлар ва пул маблағлари берилган. Бироқ, жавобгар шартнома шартларини лозим даражада бажармасдан даъвогарнинг олдида карздор бўлиб колган.

Даъвогарнинг қарздорликни тўлаб бериш тўғрисидаги талабномаси жавобгар томонидан оқибатсиз қолдирилган.

Натижада ушбу низо келиб чиқиб, даъвогар қарздорликни ундириш ҳақида судга даъво аризаси билан мурожаат қилган.

Даъвогарнинг даъво талаби асослидир.

Чунки, Ўзбекистон Республикаси Фукаролик кодекси (бундан буён матнда — ФК деб юритилади) 8, 234-моддаларига кўра мажбуриятлар шартномадан, зиён етказиш натижасида ҳамда ушбу Кодексда кўрсатилган бошқа асослардан келиб чиқади.

Мазкур ҳолатда тарафлар ўртасидаги ушбу низо шартномавий мажбуриятни бажармаганлик оқибатида келиб чиққан.

Ваҳоланки, ФКнинг 236-моддасида мажбуриятлар мажбурият шартларига ва қонун ҳужжатлари талабларига мувофик, бундай шартлар ва талаблар бўлмаганида эса - иш муомаласи одатларига ёки одатда кўйиладиган бошқа талабларга мувофик лозим даражада бажарилиши, 237-моддасига кўра мажбуриятларни бажаришдан бир томонлама бош тортишга йўл қўйилмайди.

ФКнинг 437-моддасига кўра махсулот етказиб бериш шартномасига мувофик тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган махсулот етказиб берувчи-сотувчи шартлашилган муддатда ёки муддатларда ўзи ишлаб чикарадиган ёхуд сотиб оладиган товарларни сотиб олувчига тадбиркорлик фаолиятида фойдаланиш учун ёки шахсий, оилавий максадларда, рўзғорда ва шунга ўхшаш бошка максадларда фойдаланиш билан боғлик бўлмаган бошка максадларда фойдаланиш учун топшириш, сотиб олувчи эса товарларни қабул қилиш ва уларнинг ҳақини тўлаш мажбуриятини олади.

Мазкур 32.032.496 сўм асосий қарздорлик солиштирма-далолатнома ва жавобгар томонидан қабул қилиб олинган ҳисоб-фактура билан ҳам ўз тасдиғини топган.

Ўзбекистон Республикасининг "Давлат божи тўғрисида"ги Қонунга кўра, иқтисодий судларга бериладиган мулкий хусусиятга эга даъво аризаларидан даъво баҳосининг 2 фоизи микдорида, бирок базавий ҳисоблаш микдорининг 1 бараваридан кам бўлмаган микдорда давлат божи тўланиши лозим.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 118-моддасига асосан суд харажатлари ишда иштирок этувчи шахсларга уларнинг қаноатлантирилган даъво талаблари миқдорига мутаносиб равишда юкланади.

Баён этилганларга кўра суд, даъво талабини тўлик каноатлантиришни, жавобгар хисобидан даъвогар фойдасига 32.032.496 сўм асосий карз, 34.000 сўм почта харажати хамда республика бюджетига 640.650 сўм давлат божи ундиришни лозим топди.

Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий процессуал кодексининг 112-113, 118, 170, 176-179, 186, 192-моддаларини қўллаб, суд

карор килди:

Даъво тўлик каноатлантирилсин.

Жавобгар "DASHTUVADA ILG'ORI" фермер хўжалиги хисобидан:

даъвогар "Чирокчи Кластер" масъулияти чекланган жамияти фойдасига 32.032.496 сўм асосий қарз, 34.000 сўм почта харажати;

Республика бюджетига 640.650 сўм давлат божи ундирилсин.

Хал қилув қарори қонуний кучга киргач ижро варақаси берилсин.

Мазкур ҳал қилув қарори устидан бир ойлик муддат ичида апелляция тартибида шикоят бериш (протест келтириш) мумкин.

Судья У.Латипов

